

طراح: خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان، گرگان

سوالات متن درس چهارم، کتاب تاریخ (۳) ایران و جهان معاصر. دوازدهم انسانی

۱-- جامعه ایران در دوره قاجار چند شیوه زندگی داشته باشد؟

روستاییان، ایلات و عشایر، شهرنشینان

۲-- جمعیت روستایی ایران در دوره قاجار چه افرادی بودند؟ وضعیت آنان بنا به گزارش برخی منابع، چگونه بود؟

پاسخ: اغلب افرادی بودند که زمین نداشتند و در اراضی مالکان کار میکردند. برخی از گزارشها نشان از آن دارد که روستاییان کم و بیش تحت ستم اربابان و مأموران مالیاتی بوده اند.

۳-- در راس ایلات ایران چه کسانی قرار داشتند؟

پاسخ: سران ایل

۴-- تمام مناسبات و روابط حکومت و ایل، زیر نظر چه کسانی انجام می گرفت؟

پاسخ: زیر نظر سران ایل

۵-- چه نیرویی همواره یکی از منابع تامین نیروی نظامی حکومت قاجار به شمار میرفتند؟

پاسخ: ایلات و عشایر

۶-- چرا ایلات همواره یکی از منابع تامین نیروی نظامی حکومت قاجار به شمار می رفتند؟

پاسخ: آنان همواره به عنوان نیروهای مسلح در مواقع جنگ یکی از منابع تامین نیروی نظامی حکومت قاجار به شمار می رفتند.

۷-- سران ایلات در مناطق تحت نفوذ خود به چه صورت حکومت می کردند؟

پاسخ: به طور مستقل حکومت میکردند.

۸-- در دوره قاجار، چه گروههای اجتماعی در شهرها می زیستند؟

پاسخ: مقامها و کارگزاران حکومتی، علما و دانشمندان، بازرگانان، اصناف و پیشه وران و کارگران می زیستند.

طراح: خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان ، گرگان

۹-- چرا روحانیون در دوره قاجار (و قبل از آن) در میان اقشار مختلف مردم نفوذ فراوانی داشتند؟

پاسخ: آنان از دیرباز به دلیل بافت و ساختار مذهبی جامعه سنتی ایران در میان اقشار مختلف مردم نفوذ فراوانی داشتند و متکفل امور دینی بودند.

۱۰-- چرا روحانیون در دوره قاجار از نظر مالی مستقل از حکومت بودند؟

پاسخ: روحانیون به سبب نظارت بر موقوفات و دریافت وجوهات شرعی از نظر مالی مستقل از حکومت بودند.

۱۱-- چرا روحانیون (در دوره قاجار) در مقاطعی از تاریخ معاصر ایران در برابر قدرت های خارجی

ایستادگی کردند و اقدامات شاهان و درباریان را به چالش کشیدند؟

پاسخ: به دلیل عدم وابستگی به حکومت

۱۲-- هسته ی اصلی نظام اقتصادی و اجتماعی شهرها در دوره قاجار چه بود؟

پاسخ: بازارها

۱۳-- کدام مرکز شالوده ی زندگی اجتماعی و اقتصادی را در مراکز شهری تشکیل می داد؟

پاسخ: بازارها

۱۴-- چه عواملی سبب تمایز و تفاوت میان اهالی یک شهر در مجلات گوناگون در دوره قاجار می شد؟

پاسخ: عوامل گوناگون قومی، مذهبی و شغلی.

۱۵-- در دوره قاجار چند شیوه تولید وجود داشت؟ موارد را بنویسید.

پاسخ: در این دوره سه شیوه ی تولید وجود داشت:

الف: شیوه ی تولید سهم بری دهقانی

ب: شیوه ی تولید خرده کالایی دولتی و خصوصی

ج: شیوه ی تولید شبانکارگی (شبانای) یا ایلیاتی

۱۶- شیوه تولید خرده کالای دولتی و خصوصی ویژه چه نوع اقتصادی بود؟

پاسخ: ویژه اقتصاد شهری بود. این گروه از کارگران و اصناف و تولیدکنندگان شهری در کارگاهها و مراکز تولید شهری به کار اشتغال داشتند.

طراح: خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان – استان گلستان ، گرگان

۱۷-- شیوه تولید سهم بری دهقانی در دوره قاجار چگونه بود؟

پاسخ: در آن شیوه ساکنان روستاها و کشاورزان از تولید، سهم معینی را دریافت میکردند. روستاییان بی زمین اغلب روی اراضی مالکان کار میکردند. آنان در ازای بهره برداری از ملک ارباب، گاه تا یک سوم محصول را به عنوان بهره ی مالکانه به او تحویل می دادند. بخشی را نیز به عنوان مالیات به دولت میپرداختند و بخشی هم سهم خودشان می شد.

۱۸-- چه گروههایی در دوره قاجار در کارگاه ها و مراکز تولید شهری به کار اشتغال داشتند؟

پاسخ: کارگران و اصناف و تولیدکنندگان شهری.

۱۹-- شیوه ی تولید شبانکارگی (شبان) یا ایلپاتی مختص چه کسانی بود؟ با مثال بنویسید.

پاسخ: مختص ایلات و کوچ نشینان بود؛ نظیر تولید گوشت، پوست، پشم، گلیم، فرش ایالتی و لبنیات.

۲۰-- چه عواملی موجب رشد و رونق مجدد صنایع دستی ایران در دوره قاجار شد؟

پاسخ: به قدرت رسیدن قاجاریه و فروکش کردن جنگهای داخلی

۲۱-- چرا در اوایل حکومت قاجار کالاهای اروپایی چندان به ایران وارد نمی شد؟

پاسخ: به علت جنگهای ناپلئون با کشورهای اروپایی

۲۲-- چرا پس از پایان یافتن جنگ در اروپا صنایع دستی ایران در دوره قاجار به تدریج رو به

انحطاط رفت؟

پاسخ: با پایان یافتن جنگ در اروپا و سرازیر شدن سیل کالاهای اروپایی به ایران.

۲۳-- پس از فروکش کردن جنگ در اروپا و سرازیر شدن سیل کالاهای اروپایی به ایران بسیاری

از اروپائینی که در این زمان از ایران دیدن کردند به چه مسائلی اشاره داشتند؟

پاسخ: از نابودی و ضعف مراکز قدیمی و پررونق صنایع دستی ایران مثل کاشان، اصفهان، شیراز، کرمان و یزد خبر داده اند.

طراح : خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان – استان گلستان ، گرگان

۲۴-- کالاهای اروپایی، به ویژه محصولات صنعتی کشور.....، صدمه شدیدی به صنایع ایران در دوره قاجار وارد آورد.

پاسخ: انگلستان

۲۵-- در دوران صدارت چه کسی تلاش های زیادی برای احیای صنایع دستی ایران در دوره قاجار صورت گرفت؟ چرا آن تلاش ها پیگیری نشد؟

پاسخ: در دوران صدارت امیرکبیر صدراعظم ناصرالدین شاه. بدلیل مرگ امیرکبیر آن تلاش ها پیگیری نشد.

۲۶-- کدام جنگ موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه در دوره قاجار شد؟

پاسخ: جنگ داخلی آمریکا

۲۷-- چرا جنگ های استقلال آمریکا، موجب افزایش تولید و صادرات پنبه ایران به روسیه در دوره قاجار شد؟

پاسخ: بازرگانان روسی و ارمنی با حمایت های مالی، نصب دستگاه های پنبه پاک کنی، توزیع بذر و بالا بردن استانداردهای تولید به روند افزایش صادرات پنبه کمک کردند.

۲۸-- در آستانه کدام جنگ بزرگ، زمین های وسیعی از ایران در دوره قاجار زیر کشت پنبه بوده و میزان تولید بیش از ۳۰ هزار تن برآورد شده است؟

پاسخ: در آستانه ی جنگ جهانی اول

۲۹-- در آستانه جنگ جهانی اول وضعیت کشت پنبه در ایران چگونه بود؟

پاسخ: زمین های وسیعی از ایران در دوره قاجار زیر کشت پنبه بوده و میزان تولید بیش از ۳۰ هزار تن برآورد شده است.

۳۰-- تجاری شدن کشاورزی ایران در دوره قاجار چه پیامدهایی داشت؟

پاسخ: تغییر چندانی در فنون کشاورزی ایران ایجاد نکرد اما موجب افزایش درآمد مالکان و مشارکت روزافزون تجار ایرانی و خارجی در صدور تولیدات برخی از محصولات کشاورزی، نظیر پنبه و تریاک شد.

طراح: خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان ، گرگان

۳۱-- در دوره سلطنت کدام حکومت قاجار با ورود محصولات جدید کشاورزی از اروپا به ایران تحول عظیم در شیوه تغذیه ایرانیان ایجاد شد؟

پاسخ: ناصرالدین شاه

۳۲-- در زمان حکومت مظفرالدین شاه برای مقابله با قحطی، کشاورزان به کشت کدام محصول تشویق شدند؟

پاسخ: سیب زمینی

۳۳-- چه عواملی سبب رشد تولید و صادرات فرش در دوران قاجار شد؟

پاسخ: ارزانی نیروی کار، طرح و نقشهای زیبا و متنوع،

هنرمندی و ظرافت بافندگان ایرانی از یک سو و تقاضای بازار جهانی و سرمایه گذاری خارجی در تولید و تجارت، سبب رشد تولید و صادرات فرش در دوران قاجار شد.

۳۴-- چه عواملی مهم تأثیر به سزایی بر رونق صادرات فرش به عنوان کالای جایگزین در دوره قاجار داشت؟

پاسخ: رکود صنعت صادرات ابریشم و کمبود طلا و نقره برای تأمین مالی واردات کالا از اروپا و سایر کشورها تأثیر بسزایی بر رونق صادرات فرش به عنوان کالای جایگزین داشت.

۳۵-- مهمترین مراکز قالیبافی در دوره قاجار را نام ببرید.

پاسخ: شهرهای تبریز، کاشان، همدان، اصفهان، کرمان، اراک و ولایت‌های کردستان و آذربایجان.

۳۶-- تجار داخلی و سرمایه‌گذاران خارجی در کدام شهرها، کارگاههای کوچک و بزرگ فرش دایر کرده بودند؟

پاسخ: در شهرهای تبریز و اراک.

۳۷-- در دوره قاجار سوادآموزی مقدماتی چگونه انجام می گرفت؟

پاسخ: در آن زمان سوادآموزی مقدماتی در مکتبخانه ها یا از طریق معلمان خصوصی و یا معلمان سرخانه انجام می گرفت.

طراح: خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان، گرگان

۳۸-- در دوره قاجار نظام تعلیم و تربیت به چه صورت بود؟

پاسخ: در دوره قاجار نیز نظام تعلیم و تربیت سنتی ایران تداوم و گسترش یافت. در آن زمان سوادآموزی مقدماتی در مکتبخانه ها یا از طریق معلمان خصوصی و یا معلمان سرخانه انجام می گرفت. دانش آموزانی که توانایی مالی و علاقه به ادامه تحصیل داشتند، وارد مدرسه های قدیم و حوزه های علمیه می شدند. در این مراکز آموزشی، علوم نقلی و عقلی تعلیم داده می شد.

۳۹-- در دوره قاجار چه نوع دانش آموزانی وارد مدارس قدیم و حوزه های علمیه می شدند؟

پاسخ: دانش آموزانی که توانایی مالی و علاقه به ادامه تحصیل داشتند، وارد مدرسه های قدیم و حوزه های علمیه می شدند.

۴۰-- در مدارس قدیم و حوزه های علمیه دوره قاجار چه علومی تعلیم داده می شد؟

پاسخ: در این مراکز آموزشی، علوم نقلی و عقلی تعلیم داده می شد.

۴۱-- از جمله مراکز علمی و آموزشی مهم و بزرگ دوره قاجار که در پایتخت (تهران) تاسیس شدند، دو مورد را نام ببرید.

پاسخ: مدرسه های مروی و سپهسالار (مدرسه عالی شهید مطهری کنونی).

۴۲-- نام جدید مدرسه سپهسالار کدام است؟

پاسخ: مدرسه عالی شهید مطهری

۴۳-- چگونه مدارس جدید در دوره قاجار به طور تدریجی به وجود آمده بود؟

پاسخ: در نتیجه گسترش ارتباط ایرانیان با کشورهای اروپایی در دوره قاجار و ورود مظاهر تمدن مدرن غربی به کشور ما.

۴۴-- نخستین مدارس جدید در دوره قاجار توسط چه کسانی تاسیس شد؟

پاسخ: مسیونرهای (مبلغین مذهبی) اروپایی و آمریکایی.

۴۵-- گل سرسید مدرسه های جدید در دوره قاجار کدام است؟

پاسخ: مدرسه دارالفنون

طراح: خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان، گرگان

۴۶-- مدرسه دارالفنون به همت چه کسی تاسیس شد؟

پاسخ: امیرکبیر

۴۷-- هدف اصلی تاسیس مدرسه دارالفنون چه بود؟

پاسخ: با هدف آموزش علوم و فنون جدید به دانشجویان ایرانی در داخل کشور.

۴۸-- کدام مدرسه در دوره قاجار در واقع نخستین مدرسه عالی بود که در رشته های نظامی،

پزشکی، ریاضی، هندسه، فیزیک و شیمی فعالیت می کرد؟

پاسخ: مدرسه دارالفنون

۴۹-- در مدرسه دارالفنون چه رشته هایی آموزش داده می شد؟

پاسخ: رشته های نظامی، پزشکی، ریاضی، هندسه، فیزیک و شیمی.

۵۰-- کدام یک از شخصیت های فرهنگی از قاجار که برای تاسیس مدارس جدید به ویژه در دوره

ی تحصیلی ابتدایی در شهرهای مختلف ایران بسیار تلاش کرد و در این راه رنج ها و سختی های

فراوانی کشید؟

پاسخ: میرزا حسن رشديه

۵۱-- هدف اصلی میرزا حسن رشديه از برپایی مراکز آموزشی جدید چه بود؟

پاسخ: فراهم آوردن شرایط برای سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه بود.

۵۲-- مدرسه دوشیزگان توسط چه کسی تاسیس شد؟

پاسخ: بی بی خانم استرآبادی

۵۳-- هدف اصلی از ساخت مدرسه دوشیزگان در دوره قاجار چه بود؟

پاسخ: به منظور تحصیل دختران در تهران.

طراح: خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان ، گرگان

۵۴-- دانش آموختن دانش آموختگان مراکز علمی و آموزشی جدید در دوره قاجار چه نقشی در تاریخ معاصر داشته است؟

پاسخ: نقش مؤثری در انتشار و ترویج افکار نو به ویژه تفکر مشروطه خواهی و حکومت قانون داشتند.

۵۵-- موسس حوزه علمیه فلسفی تهران در دوره قاجار چه کسی بود؟

پاسخ: ملا عبدالله زنوزی

۵۶-- نقش مهم فیلسوفان حوزه فلسفی تهران در دوره قاجار چه بود؟

پاسخ: موجب رشد و توسعه فلسفه اسلامی و شاخه های گوناگون آن مثل مکتب مشاء، حکمت اشراق و حکمت متعالیه صدرایی و عرفانی شدند.

۵۵-- شاخه های گوناگون حوزه ی فلسفی تهران در دوره قاجار را بنویسید.

پاسخ: مکتب مشاء، حکمت اشراق و حکمت متعالیه صدرایی و عرفانی.

۵۶-- کدام یک از فیلسوفان نامدار دوره قاجار به درخواست ناصرالدین شاه، کتاب فلسفی به زبان فارسی نوشت؟ نام اثر وی چه بود؟

پاسخ: حاج ملا هادی سبزواری، کتاب "اسرارالحکم".

۵۷-- مولف کتاب "اسرارالحکم" کیست؟ چرا به زبان فارسی تدوین کرده بود؟

پاسخ: حاج ملا هادی سبزواری، به درخواست ناصرالدین شاه تدوین کرده بود.

۵۸-- به دنبال سقوط کدام حکومت، هنر نگارگری در سایه ی جنگ های داخلی رو به افول نهاد؟

پاسخ: به دنبال سقوط صفویان.

۵۹-- به چه دلایلی هنر نقاشی در دوره قاجار دچار تحول اساسی شد؟

پاسخ: نقاشی در عصر قاجاریه به دنبال وحدت سیاسی و استقرار امنیت و در سایه حمایت پادشاهان و دربار از

یک سو و ارتباط با غرب از سوی دیگر، دچار تحولی اساسی شد.

طراح: خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان، گرگان

۶۰-- کدام یک از شاهان قاجار برجسته‌ترین هنرمندان نقاش را در تهران گرد آورد و آنها را به کشیدن پرده‌های بزرگ برای نصب در کاخ‌ها تشویق کرد؟

پاسخ: فتحعلی شاه

۶۱-- در دوره ناصرالدین شاه، سنت نگارگری ایرانی تحت تأثیر کدام هنر نقاشی قرار گرفت؟

پاسخ: تحت تأثیر هنر نقاشی مدرن اروپایی.

۶۲-- نقاش معروف دوره قاجار چه کسی بود؟

پاسخ: محمد غفاری معروف به کمال الملک.

۶۳-- تعزیه در ایران ریشه در کدام آئین داشت؟

پاسخ: ریشه در آیین‌های باستانی داشت.

۶۴-- چرا تعزیه در عصر صفوی رواج یافت؟

پاسخ: برای بزرگداشت حماسه‌ی کربلا و شهادت امام حسین (ع).

۶۵-- هنر تعزیه در زمان کدامیک از شاهان قاجار گسترش پیدا کرد؟

پاسخ: ناصرالدین شاه

۶۶-- مهم‌ترین مکان اجرای تعزیه در دوره قاجار در تهران کدام محل بود؟

پاسخ: تکیه‌ی دولت.

۶۷-- در دوره قاجار چه نمایش‌هایی در مراسم شادی و یا در برخی قهوه‌خانه‌ها اجرا می‌شد؟ (مهمترین نمایش‌های کمدی دوره‌ی قاجار)

پاسخ: نمایش‌های کمدی مثل نمایش روحوزی (سیاهبازی) و بقال بازی در مراسم شادی روی حوضخانه‌ها.

۶۸-- هنرمندان در دوره قاجار با استفاده از کدام نمایش‌ها، مضامین جدی و انتقادهای سیاسی و اجتماعی را به صورت طنز به گوش مقامات می‌رساندند؟

پاسخ: با استفاده از نمایش‌های کمدی.

طراح: خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان، گرگان

۶۹-- هنر تئاتر در دوره قاجار از کدام سبک تقلید کرد؟

پاسخ: هنر تئاتر به سبک اروپایی

۷۰-- چگونه هنر تئاتر در دوره قاجار در ایران گسترش یافت؟

پاسخ: به همت دانشجویان اعزامی به اروپا.

۷۱-- چه کسی به دستور ناصرالدین شاه در محل فعلی دارالفنون یک تالار نمایش ساخته بود؟

پاسخ: میرزا علی اکبرخان مَزین الدوله (نقاشباشی).

۷۲-- تماشاخانه‌ها یا خانه تئاتری که میرزا علی اکبرخان مَزین الدوله ساخته بود، چه کاربردی داشت؟

پاسخ: این تماشاخانه بیشتر مکانی خصوصی بود که شاه و برخی از درباریان در آنجا از نمایش‌هایی که به اجرا در می‌آمد، دیدن می‌کردند.

۷۳-- سنت معماری ایرانی--اسلامی بیشتر در کدام دوران درخشش بی نظیری داشت؟

پاسخ: در دوران سلجوقی، تیموری و صفویان.

۷۴-- چگونه سنت معماری ایرانی اسلامی در دوره قاجار تداوم یافت؟

پاسخ: با توجه به شرایط اقلیمی و آب و هوایی و نوع مصالح ساختمانی تداوم یافت.

۷۵-- چه زمینه‌ای سبب آشنایی ایرانیان با معماری اروپاییان در دوره قاجار شد؟

پاسخ: پس از اختراع دوربین عکاسی، مسافرانی که در عصر ناصری به اروپا می‌رفتند، تصاویر زیادی از بناهای آن سرزمین با خود به ایران آوردند.

۷۶-- چگونه عناصر و ویژگی‌های معماری ایرانی و اروپایی در دوره قاجار ترکیب یافت و به کارت پستالی معروف شد؟

پاسخ: بسیاری از معماران به سفارش دربار و ثروتمندان با استفاده از برخی از عناصر معماری فرنگی و تلفیق آن با معماری ایرانی، سبکی از معماری را به وجود آوردند که در آن عناصر و ویژگی‌های معماری ایرانی و اروپایی ترکیب شده بود.

طراح: خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان، گرگان

۷۷-- بناهای کارت پستالی در ایران در دوره ی قاجار به تقلید از کدام بنا ساخته می شدند؟

پاسخ: به تقلید از بناهای اروپایی.

۷۸-- یکی از بناهای معروف به کارت پستالی که به دستور ناصرالدین شاه ساخته شد کدام است؟

پاسخ: کاخ شمس العماره واقع در مجموعه ی کاخ گلستان.

۷۹-- چرا در دوره قاجار بسیاری از معماران می کوشیدند در ساخت بناها قواعد و اصول معماری

سنتی ایرانی را همچنان حفظ و پاسداری کند؟ یک نمونه از آن بناها را بنویسید.

پاسخ: زیرا با وجود تأثیر و نفوذ سبکهای فرنگی بر عناصر معماری ایرانی، حفظ و پاسداری قواعد و اصول

معماری سنتی ایرانی برای معماران ایرانی مهم بود. برای نمونه، میتوان به خانه های مجلل و باشکوهی که در

برخی از شهرها ساخته شد، از جمله خانه بروجردی ها در کاشان، اشاره کرد.

طراح : خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان – استان گلستان ، گرگان

پاسخ پرسش های نمونه درس چهارم ، کتاب تاریخ (۳) ایران و جهان معاصر . دوازدهم انسانی

۱- وضعیت تجارت خارجی ایران را در دوره قاجار چگونه ارزیابی می کنید؟

وضعیت تجارت خارجی ایران در این دوره ضعیف بود و فقط به چند محصول کشاورزی یا تا حدودی فرش و... محدود می شد. از طرف دیگر دوره ی قاجار همزمان با تحولات سیاسی، اقتصادی و صنعتی در اروپا بود و این مسئله باعث ورود کالاهای اروپایی به ایران و از بین رفتن بسیاری از تولیدات داخلی از جمله صنایع دستی شد.

۲- نظام تولید در دوره قاجار بر چه محورهایی استوار بود؟

الف) شیوه تولید سهم بری دهقانی

ب) شیوه تولید خرده کالایی دولتی و خصوصی

پ) شیوه تولید شبانکارگی (شبنانی) یا ابلیاتی

۳- تأثیر عناصر فرنگی را بر معماری عصر قاجار چگونه ارزیابی می کنید؟

بسیاری از معماران به سفارش دربار و ثروتمندان با تقلید از معماری فرنگی و تلفیق آن با معماری ایرانی، سبکی از معماری را به وجود آوردند که در آن عناصر و ویژگی های معماری ایرانی و اروپایی ترکیب شده بود. این بناها که به بناهای «کارت پستالی» معروف شد، بیشتر به تقلید از بناهای اروپایی ساخته می شدند.

۴- هنر نگارگری در عصر قاجار چه وضعیتی داشت؟

سنت نگارگری ایرانی تحت تأثیر هنر نقاشی مدرن اروپایی قرار گرفت. سبک نوینی در نقاشی به وجود آمد.

۵- علل رشد و ترقی صنعت فرش را در دوره قاجار بررسی کنید.

ارزانی نیروی کار، طرح و نقش های زیبا و متنوع، هنرمندی و ظرافت بافندگان ایرانی از یک سو و تقاضای بازار جهانی، سرمایه گذاری خارجی در تولید و تجارت سبب رشد تولید و صادرات فرش در این دوره شد. علاوه بر آن، رکود صنعت صادرات ابریشم و کمبود طلا و نقره برای تأمین مالی واردات کالا از اروپا و سایر کشورها نیز تأثیر بسزایی بر رونق صادرات فرش به عنوان کالای جایگزین داشت.

طراح: خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان، گرگان

سوالات تستی درس چهارم، کتاب تاریخ (۲) ایران و جهان معاصر. دوازدهم انسانی

۱-- درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.

- ۱-- در دوره قاجار شیوه تولید سهم بری مخصوص کوچ نشینان بود. ص غ
- ۲-- به دنبال سقوط صفویان، هنر نگارگری نیز در سایه جنگ های داخلی رو به افول نهاد. ص غ
- ۳-- جامعه ایلی-عشایری در دوره قاجار از وضعیت بهتری نسبت به روستاییان برخوردار بودند. ص غ
- ۴-- در دوره سلطنت مظفرالدین شاه با ورود محصولات جدید کشاورزی از اروپا به ایران تحولی عظیم در سبب غذایی ایرانیان ایجاد شد. ص غ
- ۵-- دانش آموختگان مراکز علمی و آموزشی جدید، نقش مؤثر در نشر افکار نو به ویژه ترویج تفکر مشروطه خواهی و حکومت قانون داشتند. ص غ
- ۲-- گزینه های صحیح را از جدول سمت انتخاب نموده و در پاسخ نامه بنویسید.

الف: وی برجسته ترین هنرمندان نقاشی را به کشیدن پرده های بزرگ جهت نصب در کاخ ها تشویق می کرد.
ب: در دوره وی سنت نگارگری ایرانی تحت تأثیر هنر نقاشی مدرن اروپایی قرار گرفت.

ج: وی از بزرگترین نقاشان دوره قاجاریه به شمار می رود.

د: از شخصیت های عصر قاجار که برای تأسیس

مدرسه های جدید به ویژه در مقطع ابتدایی کوشش زیادی کرد.

۱- ناصرالدین شاه

۲- فتحعلی شاه

۳- امیر کبیر

۴- محمد شاه

۵- کمال الملک

۶- میرزا حسن رشدیه

طراح: خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان ، گرگان

۳-- به سوالات چهار گزینه ای زیر پاسخ دهید

۱-- در دوره قاجار کدام شیوه تولید مخصوص اقتصاد شهری بود؟

- الف. خرده کالایی   ب. سهم بری
ج. شبانکارگی   د. ایللیاتی

۲-- کالاهای اروپایی، به ویژه محصولات صنعتی کدام کشور صدمه زیادی به اقتصاد ایران عصر

قاجار وارد کرد؟

- الف. فرانسه   ب. آمریکا
ج. انگلستان   د. ایتالیا

۳-- در آستانه جنگ جهانی اول زمین های وسیعی از ایران زیر کشت کدام محصول بود؟

- الف. پنبه   ب. کنف
ج. جو   د. ذرت

۴-- در دوره سلطنت ناصرالدین شاه کدام محصول کشاورزی برای اولین بار از اروپا وارد ایران

شد؟

- الف. ابریشم، تریاک   ب. گوجه فرنگی و پنبه
ج. نخودفرنگی و سیب زمینی   د. پنبه و نخود

۵-- چه عواملی سبب رشد تولید و رونق صادرات فرش در دوران قاجار شد؟

- الف. ارزانی نیروی کار   ب. رکود صنعت صادرات ابریشم
ج. سرمایه گذاری خارجی در تولید و تجارت   د. همه موارد

۶-- در دوره قاجار در کدام شهرها ، کارگاههای کوچک و بزرگ فرش توسط تجار داخلی و

سرمایه گذاران خارجی دایر شد؟

- الف. اراک و تبریز   ب. تهران و آذربایجان   ج. تبریز و شیراز   د. مشهد و اصفهان

طراح: خلیل الله صحنه (یلماز) کارشناس ارشد تاریخ عمومی جهان - استان گلستان ، گرگان

۷-- اسرارالحکم اثر کیست و به در خواست کدام شاه قاجار نوشته شده است؟

الف. ملاعلی نوری ب. ملاعبدالله زنوزی

ج. ملاصدرا د. ملا هادی سبزواری

۸-- کدام بنای زیر به شیوه بنای کارت پستالی ساخته شده است؟

الف. کاخ گلستان ب. کاخ صاحبقرانیه

ج. چهلستون د. شمس العماره

۹- جاهای خالی عبارات زیر را پر کنید.

۱-- در عصر قاجار هسته اصلی نظام اقتصادی و اجتماعی شهرها ..... بودند.

۲-- در دوره صدارت ..... تلاشهای زیادی به منظور احیای صنایع دستی ایران صورت گرفت.

۳-- در زمان مظفرالدین شاه برای مقابله با قحطی، کشاورزان به کشت ..... تشویق می شدند.

۴-- موسس حوزه فلسفی تهران ..... بود.

۵-- بناهای "کارت پستالی" در ایران بیشتر به تقلید از بناهای ..... ساخته می شد.

۶-- نخستین مدرسه های جدید توسط ..... اروپایی در ایران تأسیس شد.

۷-- نخستین مدرسه عالی یا دانشگاه ایرانی ..... نام داشت.

۸-- هنر تعزیه در دوره قاجار و در زمان سلطنت ..... گسترش پیدا کرد.

۹-- تعزیه که ریشه در آیین های باستانی داشت، در عصر صفوی برای بزرگداشت ..... و ..... رواج یافت.

۱۰-- دو نمایش ..... و ..... در عصر قاجار در مراسم شادی در روی حوضخانه ها که با تخته آن را می پوشانیدند و یا در برخی قهوه خانه ها اجرا می شد.